

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-923

19.12.2023

HELP Forsikring AS

Rettshjelp

Dekning for bistand i ektefelleskifte under advokatforsikring – tidspunkt for rettshjelpbehov – karanteneperiode – fal. §§ 4-1, jf. § 4-5.

Sikrede tegnet advokatforsikring i november 2022. I februar 2023 hadde han en konsultasjon med advokat vedrørende "økonomisk oppgjør i anledning separasjon". På dette tidspunktet var sikrede og ektefellen ikke separert. Ektefellen begjærte separasjon i slutten av juni 2023, og partene flyttet fra hverandre i august samme år. Sikrede fremmet krav om dekning under sin advokatforsikring, men foretaket avsto med henvisning til at rettshjelpbehovet, eller kjennskap til dette, var oppstått i karantenetiden på seks måneder fra tegning, og dermed var unntatt dekning. Sikrede var uenig og viste til at han først ble separert etter karantenetiden. Nemnda kom til at sikrede hadde krav på dekning under advokatforsikringen og viste til at både vilkåret om at *"Det er en forutsetning for dekning at de forhold og/eller opplysninger som rettshjelpbehovet/saken bygger på, først kom til Sikredes kjennskap i forsikringsperioden"* og *"For alle saker gjelder en karantenetid på 6 måneder. Med dette menes at forsikringen bare dekker saker der rettshjelpbehovet ble kjent for Sikrede senere enn 6 måneder etter Sikredes tilslutning til forsikringsavtalen"*, var i strid med bestemmelsene i fal. § 4-1, jf. § 4-5 som bygger på at foretaket må kartlegge risikoen for forsikringstilfellet gjennom spørsmål før avtalen inngås.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under advokatforsikring for sak om felleseieskifte.

Sikredes advokatforsikring har følgende vilkår:

Forsikringen dekker Sikredes behov for nødvendig advokatbistand, såfremt rettshjelpbehovet advokatbistanden skal avhjelpe oppsto i forsikringsperioden.

- I saker vedrørende ektefelleskifte regnes rettshjelpsbehovet for oppstått samtidig med lovens skjæringstidspunkt.
- Ved samlivsbrudd regnes rettshjelpsbehovet for oppstått idet partene flytter fra hverandre.
- I barnefordelingssaker regnes rettshjelpsbehovet for oppstått fra tidspunktet det første gang er begjært mekling ved familievernkontor i anledning den aktuelle saken.
- I arveskifter regnes rettshjelpsbehovet for oppstått ved dødsfallet til arvelater.

Det er en forutsetning for dekning at de forhold og/eller opplysninger som rettshjelpbehovet/saken bygger på, først kom til Sikredes kjennskap i forsikringsperioden.

Under pkt. 1.4 om "Karantene" fremgår følgende:

For alle saker gjelder en karantenetid på 6 måneder. Med dette menes at forsikringen bare dekker saker der rettshjelpbehovet ble kjent for Sikrede senere enn 6 måneder etter Sikredes tilslutning til forsikringsavtalen.

Sikrede tegnet advokatforsikring i foretaket 12.11.22.

I februar 2023 kontaktet sikrede advokat for en konsultasjon. Advokaten tilskrev foretaket 26.2.23 og opplyste at sikrede:

...har tatt kontakt med meg i anledning økonomisk oppgjør i anledning separasjon.

Advokaten opplyste at første konsultasjon var 23.2.23.

Foretaket avsto 27.2.23 dekning med henvisning til at forsikringen var tegnet 12.11.22 med en karantenetid på seks måneder "og er dermed utenfor dekning".

Advokaten tok kontakt med foretaket på nytt 27.6.23 og opplyste at sikrede ønsket bistand "i sak felleseieskifte". Advokaten informerte om at sikredes ektefelle 24.6.23 hadde sendt inn begjæring om separasjon til statsforvalteren.

Foretaket avsto samme dag dekning med henvisning til at samme forhold var meldt inn tidligere, og at:

Da kjennskap til det aktuelle forholdet har oppstått under karanteneperiode innvilges det ikke dekning i denne saken.

Foretaket viste i avslaget til vilkårenes pkt. 1.4.

Sikredes advokat opplyste at sikrede i februar kun hadde hatt en kort samtale omkring spørsmålsstillingen hvilke rettigheter han hadde dersom det da ble separasjon, og han ba foretaket vurdere saken på ny. Foretaket opprettholdt sitt avslag med henvisning til at sikrede hadde vært kjent med forholdene som foranlediget en eventuell tvist.

Sikredes advokat var uenig i avslaget og klaget saken inn for Finansklagenemnda. I klagen opplyste advokaten at sikrede hadde hatt en konsultasjon med ham 23.2.23, og at sikrede da hadde hatt spørsmål angående økonomi dersom det skulle oppstå separasjon mellom ham og ektefellen. Etter det opplyste var partene på dette tidspunktet ikke separert. Saken ble deretter avsluttet hos advokaten. Sikrede skal ha tatt kontakt med advokaten på nytt 27.6.23 etter at han hadde mottatt brev fra ektefellens advokat i juni 2023.

Sikrede krever dekning for utgifter under advokatforsikringen. Da sikrede var i kontakt med advokat i februar 2023, var partene ikke separert. Sikrede hadde én konsultasjon med advokat før saken ble avsluttet. Først da ektefellen begjærte separasjon 24.6.23 tok sikrede på nytt kontakt med advokat. Sikrede flyttet ut fra parets felles bolig 21.8.23.

Forsikringsforetaket avviser ansvar. Rettshjelpbehovet oppstod senest i februar 2023 da sikrede søkte advokatbistand for økonomisk oppgjør ved separasjon. Dette var i karanteneperioden, og saken er derfor utenfor dekning i henhold til vilkårenes pkt. 1.3 og 1.4.

Det fremgår av vilkårenes pkt. 1.3 at rettshjelpsbehovet for ektefelleskifte anses å være oppstått samtidig med lovens skjæringstidspunkt. Bestemmelsen kan imidlertid ikke leses isolert. Det fremgår av pkt. 1.3 siste ledd at "det er en forutsetning for dekning at de forhold og/eller opplysninger som rettshjelpbehovet/saken bygger på, først kom til Sikredes kjennskap i forsikringsperioden". I tillegg innebærer bestemmelsen om karantene at forsikringen bare dekker saker der rettshjelpsbehovet ble kjent for medlemmet senere enn seks måneder etter tilslutningen til forsikringsavtalen. Hensikten bak ovennevnte er å forhindre at det kan oppnås dekning for saker som er oppstått utenfor forsikringstiden, og unngå at det spekuleres i å inngå avtale om forsikring kort tid før en sak oppstår. Etter hovedregelen vil skjæringstidspunktet etter ekteskapsloven § 60 første ledd a) være da begjæring om separasjon inkom til statsforvalteren, eller da samlivet ble brutt dersom dette skjedde først. Det er avklart at både begjæring om separasjon og tidspunktet for fraflytting skjedde etter at karantenetiden var utløpt. Spørsmålet er om rettshjelpsbehovet likevel må anses oppstått før skjæringstidspunktet i ekteskapsloven. Selv

om sikredes ektefelle først sendte begjæring om separasjon til statsforvalteren 24.6.23, er foretakets vurdering at rettshjelpsbehovet oppsto i karantenetiden. Foretaket mottok dekningsforespørsel fra sikredes advokat 26.2.23, hvor det fremgikk at "[sikrede] har tatt kontakt med meg i anledning økonomisk oppgjør i anledning separasjon. Han har rettshjelpsforsikring i HELP". Opplysningen om at det ble søkt om rettshjelpsdekning "i anledning økonomisk oppgjør i anledning separasjon", viser tydelig at sikrede hadde et rettshjelpsbehov allerede på dette tidspunktet. Det kan ikke være avgjørende at begjæring om separasjon og fraflytting fant sted etter at karantenetiden var utløpt. En slik tolkning, hvor man velger å se bort fra at sikrede i karanteneperioden faktisk oppsøkte advokat for å få bistand i forbindelse med et konkret rettshjelpsbehov, slår beina under hensynet bak en slik karantenebestemmelse. Denne vil da ikke ha noen funksjon.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på dekning under advokatforsikring for sak om felleseieskifte.

Sikredes forsikring omfatter nødvendig advokatbistand, såfremt rettshjelpbehovet advokatbistanden skal avhjelpe oppstod i forsikringsperioden. Vilkårene sier videre:

- I saker vedrørende ektefelleskifte regnes rettshjelpsbehovet for oppstått samtidig med lovens skjæringstidspunkt.
- Ved samlivsbrudd regnes rettshjelpsbehovet for oppstått idet partene flytter fra hverandre.

Etter første kulepunkt regnes sikredes rettshjelpbehov for oppstått ved begjæringen om separasjon (lovens skjæringstidspunkt), som etter det opplyste er 24.6.23. Etter andre kulepunkt, regnes sikredes rettshjelpbehov for oppstått 21.8.23 da partene etter det opplyste flyttet fra hverandre. Etter begge punkter er derfor rettshjelpbehovet oppstått mer enn seks måneder inn i forsikringstiden.

Vilkårenes pkt. 1.3 angir dernest at:

Det er en forutsetning for dekning at de forhold og/eller opplysninger som rettshjelpbehovet/saken bygger på, først kom til Sikredes kjennskap i forsikringsperioden.

Nemnda mener denne bestemmelsen er i strid med fal. § 4-1, jf. § 4-5. Disse reglene bygger på at foretaket må kartlegge risikoen for forsikringstilfellet gjennom spørsmål før avtalen inngås. Hvis forsikringstager gir korrekte og fullstendige svar på foretakets spørsmål, vil foretaket være ansvarlig for forsikringstilfeller som inntreffer. Er forsikringstakerens opplysninger ufullstendige, kan foretaket reagere i samsvar med fal. § 4-2. Ifølge fal. § 4-5 kan foretaket ta forbehold om ansvarsfrihet knyttet til visse forhold, men bare dersom det "av særlige grunner" er avskåret fra å få opplysninger om dette forholdet. Nemnda mener derfor foretaket her skulle spurt forsikringstaker ved avtaleinngåelsen om vedkommende kjente til forhold som kunne skape et rettshjelpbehov da avtalen ble inngått, jf. for så vidt for en tilsvarende klausul i rettshjelpforsikringen i FinKN 2010-191 Rettshjelp, stadfestet i Dom fra Oslo tingrett datert 16.11.11. Dommen ble anket, men forlikt før hovedforhandling i lagmannsretten. Samme resultat følger av FinKN 2011-083 Rettshjelp og 2012-225 Rettshjelp. Se også FinKN 2013-184 Rettshjelp.

Vilkårenes pkt. 1.4 har følgende klausul om "Karantene":

For alle saker gjelder en karantenetid på 6 måneder. Med dette menes at forsikringen bare dekker saker der rettshjelpbehovet ble kjent for Sikrede senere enn 6 måneder etter Sikredes tilslutning til forsikringsavtalen.

Nemnda mener også denne klausulen er i strid med fal. § 4-1 til § 4-5 om opplysningsplikt. Fal. Tredje del har i motsetning til fjerde del ikke bestemmelser som åpner for karantenetid, og uansett kan slike forbehold ifølge HR-2015-1232-A ikke knyttes til forhold som foretaket kunne ha

avdekket gjennom opplysningsplikten.

Ut fra dette er rettshjelpputgiftene omfattet av forsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).